

78,4 %

Bendroji skola užsieniui atitinka daugiamečių vidurkį.

7,3 %

Būsto kainos auga.

1,1 %

Sukauptų lėšų suma finansiniuose rezervuose dar nepakankama.

Fiskalinių rizikų švieslentė pateikia bendrą fiskalinių rizikų vaizdą istoriniu ir trumpuoju projektuojamu laikotarpiu, leidžia stebėti vidaus ir išorės disbalansų kaitą.

Lietuvos fiskalinių rizikų švieslentė

Metai	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019N	2020P
MAKROEKONOMINIAI RODIKLIAI, proc. BVP (jei nenurodyta kitaip)															
Realaus BVP augimas, proc.	7,4	11,1	2,6	-14,8	1,6	6,0	3,8	3,5	3,5	2,0	2,4	4,1	3,4	2,6	2,4
Nedarbo lygis, proc.	5,8	4,3	5,8	13,8	17,8	15,4	13,4	11,8	10,7	9,1	7,9	7,1	6,2	5,9	5,9
Būsto kainų indeksas, proc.		26,3	9,0	-29,9	-7,4	6,6	-0,2	1,2	6,4	3,7	5,4	8,9	7,3		
Realusis efektyvusis valiutų kursas, proc.	-0,3	3,0	6,1	6,8	-5,4	0,6	-2,0	0,9	3,0	0,4	1,9	0,0	4,2		
Einamosios sąskaitos balansas	-10,9	-15,5	-13,6	1,4	-1,3	-4,6	-1,4	0,8	3,2	-2,3	-0,8	0,9	1,6	-0,5	-1,4
Bendroji skola užsieniui	59,3	70,5	72,3	86,7	86,3	80,4	78,1	70,3	69,8	75,7	85,5	83,6	78,4	74,0	70,3
Privačiojo sektoriaus kredito srutai	18,7	24,9	10,4	-9,4	-5,9	-2,2	0,4	-0,4	0,3	2,4	4,4	3,7			
FISKALINIAI RODIKLIAI, proc. BVP															
VS balansas	-0,3	-0,8	-3,1	-9,1	-6,9	-8,9	-3,1	-2,6	-0,6	-0,3	0,2	0,5	0,7	0,1	-0,2
Struktūrinis VS balansas	-3,3	-5,6	-8,0	-6,1	-4,0	-3,5	-2,5	-1,2	-0,9	-0,4	0,2	0,0	-0,0	-0,6	-0,7
VS skola	17,2	15,9	14,6	28,0	36,2	37,2	39,8	38,8	40,5	42,6	40,0	39,4	34,2	37,1	36,7
Finansavimo skolintomis lėšomis poreikis	4,0	3,0	5,6	13,7	11,0	11,1	8,5	8,2	4,5	6,6	4,6	2,7	4,3	4,0	6,5
Finansiniai rezervai	1,5	1,0	1,1	2,1	1,5	1,2	0,7	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	1,1	2,1	2,9

	Aukštas rizikos lygis
	Vidutinis rizikos lygis
	Žemas rizikos lygis
	Nėra duomenų

Šaltinis – Fiskalinė institucija

Fiskalinių rizikų istorinė raida¹. Prieš 2008 m. finansų krizę didesnė dalis stebimų makroekonominių rodiklių rodė disbalansą, t. y. aukštos fiskalinės rizikos signalus: 2007 m. BVP augimas siekė 11,1 proc., būsto kainos augo 26,3 proc., einamosios sąskaitos balansas nukrito iki -15,5 proc. BVP, privačiojo sektoriaus srutai pasiekė 24,9 proc. BVP. Kita dalis fiskalinių rodiklių nerodė didelės rizikos: valdžios sektoriaus skola buvo 15,9 proc. BVP, finansavimo skolintomis lėšomis poreikis siekė 3,0 proc. BVP. Tačiau VS balansas ir struktūrinis VS balansas buvo neigiami ir siekė atitinkamai -0,8 ir -5,6.

2018–2020 m. dauguma makroekonominių rodiklių (išskyrus realųjį efektyvųjį valiutų kursą) rodo žemą fiskalinės rizikos lygį. Realiojo efektyviojo valiutų kurso augimas 2018 m. rodo vidutinę riziką. Šis rodiklis, naudojamas makroekonominio disbalanso procedūros² suvestinėje, yra ir ekonomikos sulėtėjimo įspėjamasis ženklas. Pastebėtina, kad prieš 2008 m. finansų krizę indekso reikšmė paaugo daugiau nei 3 proc. p., o 2018 m. taip pat stebimas 4,2 proc. p. išaugimas; tai rodo sumažėjusį Lietuvos konkurencingumą.

Kita dalis fiskalinių rodiklių rodo didesnį rizikos lygį (išskyrus VS skolą ir finansavimo skolintomis lėšomis poreikį). Fiskalinės institucijos įvertintas VS balansas 2020 m. rodo aukštą rizikos lygį – esant teigiamam produkcijos atotrūkiui projektuojamas valdžios sektoriaus deficitas. Augantis struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas ir žemas sukauptų lėšų finansiniuose rezervuose lygis signalizuoja atitinkamai vidutinę ir aukštą riziką. Tai rodo, kad formuojamos fiskalinės erdvės nepakanka, kad nuosmukio metu būtų galima vykdyti anticiklinį ekonomikos skatinimą ar bent neutralią fiskalinę politiką.

¹ Švieslentės sudarymo metodika ir rodikliai aprašyti Valstybės kontrolės 2018-11-08 ataskaitoje Nr. BP-6-1 „2019 metų valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas“. Finansiniai rezervai apima Rezervinį (stabilizavimo), Valstybinio socialinio draudimo, Privalomojo sveikatos draudimo, Garantinį ir Ilgalaikio darbo išmokų fondus. Švieslentėje raudona spalva pažymėti metai, kai atitinkamas rodiklis rodo aukštą rizikos lygį, geltona – vidutinį ir žalia – žemą rizikos lygį.

² Makroekonominio disbalanso procedūros (MDP) suvestinės rodikliai naudojami pasidedančiam arba besitęsiančiam šalies makroekonominiam disbalansui nustatyti. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/macro-economic-imbalance-procedure/scoreboard_en.